

Scenario's voor de Bibliotheek van de Toekomst

Achtergrondinformatie voor de gemeenteraad Leidschendam-Voorburg

**Leidschendam-
Voorburg**

Bron: Volkskrant, 28-8-2018, [de beste bibliotheek is een huiskamer...](#)

13 juli 2021

Inhoudsopgave

Scenario's voor de Bibliotheek van de Toekomst	1
Inleiding	3
Scenario 1a - Durf te dromen	4
Kenmerken	4
Beschrijving	4
Locaties	5
Centrale vestiging.....	5
Kernfuncties	5
Satellieten en een bibliobus: de bibliotheek dichtbij.....	7
Kernfuncties	7
Financiële consequenties voor de gemeente	8
Voordelen en nadelen van dit scenario	8
Scenario 1b - Durf te dromen	9
Kenmerken	9
Beschrijving	9
Financiële consequenties voor de gemeente	9
Scenario 2a - Bereikbaar en gemoderniseerd	10
Kenmerken	10
Beschrijving	10
Locaties	11
Leidschendam – de gebiedsgerichte vestiging.....	11
Kernfuncties	12
Financiële consequenties voor de gemeente	13
Voordelen en nadelen van dit scenario	13
Scenario 2b – Bereikbaar en gemoderniseerd Plus	15
Beschrijving	15
Kenmerken	16
Locaties	16
Financiële consequenties voor de gemeente	17
Voordelen en nadelen van dit scenario	17
Scenario 3 - Sober en beknopt.....	19
Beschrijving	19
Kenmerken	20
Locaties	20
Kernfuncties	20
Financiële consequenties voor de gemeente	21
Voordelen en nadelen van dit scenario	22

Inleiding

Reikwijdte scenario's

De scenario's voor een toekomstbestendige, bruisende bibliotheek zijn de vertaling van de vijf landelijke kernfuncties van de bibliotheek naar de lokale situatie in Leidschendam-Voorburg. De input ervoor is o.a. verkregen door een grootschalig participatietraject onder inwoners van Leidschendam-Voorburg.

De scenario's hebben betrekking op de gehele dienstverlening van de bibliotheek: in bibliotheekvestigingen, bij scholen, kinderdagverblijven en activiteiten in wijken. In alle scenario's worden alle vijf wettelijke kernfuncties uitgevoerd, maar niet per se allemaal in alle locaties binnen het scenario of in dezelfde mate. Locaties kunnen binnen een scenario verschillende profielen hebben ('Algemeen' – voor iedereen en met alle kernfuncties, of meer toegespitst (bv. 'Sociaal Domein' of 'Cultuur' of 'Jeugd'). De verschillende scenario's laten zien hoe die invulling op verschillende manieren, voor verschillende doelgroepen en met verschillende samenwerkingen kan worden ingevuld. Daarbij moet bedacht worden dat de kernfuncties geen losstaande eenheden zijn, maar elkaar versterken doordat ze op elkaar inwerken. In ieder scenario maakt de bibliotheek onderdeel uit van een netwerk met partners.

De voorbeelden van producten en diensten die in de scenario's genoemd worden, zijn bedoeld om een indruk te geven. Ze zijn gebaseerd op voorbeelden van bibliotheekwerk van de Bibliotheek aan de Vliet en van bibliotheken elders in het land. De exacte en uiteindelijke invulling kan in de praktijk anders worden – dat zal na keuze voor een scenario verder ingevuld worden door de bibliotheek, in afstemming met partners, inwoners en met de gemeente.

In alle scenario's is het uitgangspunt dat de locatie in Stompwijk blijft bestaan. De locatie in Stompwijk zal in de omschreven scenario's niet worden benoemd vanwege dit uitgangspunt.

Scenario 1a - Durf te dromen¹

Een huis voor iedereen – inspiratie en kruisbestuiving

Kenmerken

Oppervlakte	Centrale bibliotheek van 3500 m ² (in een gebouw van 5000 m ²), 2 satellieten van elk 500 m ²
Waar is het mogelijk	Parkeerplaats van The Mall, of Julianabaan & twee satellieten (Naast de vestiging in Stompwijk; zie inleiding)
Financieel	Dit scenario vraagt om een grote initiële investering. Er zijn te veel onzekere variabelen om de benodigde subsidie concreet te benoemen. De onzekerheid heeft te maken met de nieuwbouw en de beoogde samenwerking en behoeften van andere partners. Voor een vervolg zal een gecombineerde businesscase opgesteld moeten worden.
Tijdslijn van realisatie	lange termijn (> 5 jaar). Voor de korte termijn wordt een tussenoplossing gerealiseerd.
Samenwerking met partners	Er is veel mogelijk, ook voor inwonende partners.
Gebruikers	Klanten bibliotheek, bezoekers theater, cursisten Trias, cliënten sociaal domein organisaties, ZZP-ers

Beschrijving

Dit scenario is veel meer dan de bibliotheek alleen. Het is het culturele en maatschappelijke centrum van de gemeente. Het grote aantal vierkante meters geeft de gelegenheid om voor alle functies en aandachtspunten die uit de participatie zijn gekomen ruimte te maken. Hier is sprake van intensieve samenwerking van diverse partners waarbij de centrale vestiging fungeert als de huiskamer van de gemeente.

In de centrale locatie kunnen inwoners - jong en oud - terecht voor fysieke dienstverlening van partners uit de werkvelden van sociaal domein, educatie en cultuur (bibliotheek, Theater, Trias, Woej, SenW en lokale media). Een aantal van de partners (o.a. theater) is gezamenlijk gehuisvest in de backoffice. De centrale locatie biedt ook werkruimte voor zzp-ers uit de creatieve sector. Het grote aantal beschikbare vierkante meters geeft ook gelegenheid voor horeca en/of detailhandel. Daarnaast vindt er bibliotheekdienstverlening plaats in de twee satellieten.

De ambitie van de bibliotheek is binnen dit scenario gericht op:

- Een moderne, eigentijdse bibliotheekvoorziening, die optimaal aansluit bij de wensen en belevingswereld van klanten jong en oud
- De centrale huiskamer zijn voor de inwoners van de gemeente
- Een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de jeugd
- Een bijdrage leveren aan de ontwikkeling en zelfredzaamheid van inwoners vanuit een ketenbenadering (zowel m.b.t. 'problematiek' als samenwerking)

¹ In scenario 1b wordt ook de mogelijkheid van een kleiner gebouw met een kleinere oppervlakte voor de bibliotheek uitgewerkt

- Een sterke informatiefunctie binnen de gemeente (o.a. lokale informatie over sociaal domein en cultuur toegankelijk maken)
- Optimale synergie uit de samenwerking en de gezamenlijke huisvesting - zowel voor de klant (1 loket, snelle doorverwijzing) als de organisaties (niet alles zelf doen, gebruik van elkaars voorzieningen, ruimtevoordeel)
- Gezamenlijke en samenhangende innovatie (organisaties, creatieve zzp-ers)
- Ondernemerschap (horeca, ruimteverhuur bv. aan zzp-ers)
- Als culturele 'counterpart' de verbinding leggen tussen diverse partijen

Locaties

Binnen dit scenario is er sprake van drie locaties: één centrale locatie en twee satellieten. Voor dit scenario zijn nog verschillende locaties in beeld.

Uit het tweede deel van de participatie is gebleken dat inwoners hooguit 15 minuten willen fietsen om bij de bibliotheek te komen. Om geen gebruikers te verliezen vanwege reisafstand, zijn er ook satellieten nodig. In de satellieten ligt het accent op specifieke doelgroepen in de wijk en worden functies daarop uitgelicht. In Leidschendam Noord ligt de nadruk meer op de kennis en informatie (m.b.t. sociaal domein) en educatieve (ondersteuning jeugd en jongeren) functies en in Voorburg meer op kunst en cultuur. In de satellieten wordt samengewerkt met partners in de wijk.

Centrale vestiging

De centrale locatie van 5000m² vormt het zwaartepunt in dit scenario en is de huiskamer van de gemeente. De bibliotheekdienstverlening in deze vestiging heeft als het profiel Algemeen en richt zich op alle doelgroepen. Alle bibliotheekfuncties worden hier – in samenwerking met partners – uitgevoerd. Hieronder wordt een beeld geschetst van hoe de bibliotheekfuncties in de centrale vestiging eruit kunnen zien.

In dit scenario wordt wellicht nieuwbouw gepleegd indien er voor de Juliabaan gekozen wordt. Vanwege het gemeentelijk beleid om niet in groen te bouwen is nieuwbouw in het Zijdepark geen optie, maar zou er wellicht gekeken kunnen worden naar het parkeerterrein naast de Mall. Nieuwbouw biedt de mogelijkheid een pand neer te zetten dat eigentijds is, uitstraling heeft en optimaal de dienstverlening en de innovatie van de diverse partners ondersteunt. Het grote aantal vierkante meters geeft de gelegenheid om voor alle functies en aandachtspunten die uit de participatie zijn gekomen ruimte te maken, zoals een belevingswereld voor de jeugd waarin beleven (speels), lezen en de digitale wereld door elkaar lopen. In zo'n nieuwbouwpand kan een kwalitatief verschil (aankleding, activiteiten) worden gemaakt in vergelijking met wat mogelijk is in bestaande panden.

Kernfuncties

De bibliotheekfuncties in de centrale vestiging zien er globaal als volgt uit.

- *Huiskamerfunctie*

De centrale vestiging is tevens de centrale huiskamer van de gemeente. Deze huiskamerfunctie is comfortabel en nodigt uit tot verblijf en ontmoeting en is fysiek verweven met de andere functies. Er zijn uitnodigende zitgelegenheden (eventueel i.c.m. de foyer van het theater), een café (met leestafel en tijdschriftencollectie) met de mogelijkheid tot catering bij activiteiten en theater.

- *Kennis- en informatiefunctie*

Dit is de centrale informatieplek in de gemeente voor sociaal domein, cultuur en ontwikkeling. Er is o.a. een centraal fysiek informatieplein waar diverse partners dienstverlening aanbieden, zoals (inloop)sprekuren waar

inwoners voor vragen en doorverwijzing terecht kunnen. De bibliotheek verzorgt hier het taalhuis en taalcafé voor laaggeletterde inwoners, een uitgebreide kranten- en tijdschriftenhoek met ruime zitgelegenheid, minimaal 20 werkpc's en goede printmogelijkheden, een informatieve collectie van ongeveer 18.000 banden, waarvan 6.000 voor jeugd tot 18 jaar. Deze functie wordt gefaciliteerd met verschillende spreekkamers en leslokalen.

- *Ontwikkeling en educatiefunctie*

Taalontwikkeling, mediawijsheid, basisvaardigheden en ontdekking zijn hier de belangrijkste uitgangspunten. Zeker voor de jeugd en de jongeren, maar ook voor kwetsbare groepen. De educatiefunctie omvat een ruim aantal studieplekken (minimaal 30) met voorzieningen (oplaadpunten, wifi). Onderdeel van deze voorziening is een ruime stilleruimte met minstens 12 studieplekken en daarnaast zijn er meerdere studiecabines. Voor de jeugd is er een extra leslokaal om huiswerk te maken evt. met huiswerkbegeleiding. Er is ook een E-lab waar ze kunnen experimenteren en kennismaken met nieuwe digitale ontwikkelingen. Dit E-Lab maakt onderdeel uit van de belevingswereld voor de jeugd (zie ook hieronder).

De educatieve dienstverlening aan scholen en kinderopvang verplaatst zich in dit scenario voor een behoorlijk deel naar de instellingen zelf. De afstand tot de centrale vestiging zal in behoorlijk wat gevallen groter worden, waardoor scholen en kinderdagverblijven minder tot niet in staat zijn om naar een vestiging te komen. Er komen meer producten die deze instellingen op locatie ondersteunen. De extra pay-off dat kinderen in de bibliotheek komen, zien en voelen hoe het eruit ziet en wat er allemaal te doen is, verdwijnt als lessen op locatie gegeven worden. Het is de vraag of kleine activiteiten voor ouders met kinderen nog mogelijk zullen zijn op satelliet-locaties (theater en peutervoorlezen).

- *Lezen en literatuurfunctie*

De bibliotheek wil het lezen en het leesplezier versterken, vooral bij de jeugd. Voor volwassenen is er een uitgebreide collectie fictie volwassenen minimaal 22.000 banden. Voor 'stilte' lezers en leesclubs is er een kleine, comfortabele leesruimte (de 'leeskamer'). Voor de jeugd tot 18 jaar is er een collectie fictie jeugd van 22.000 banden (incl. Young Adult collectie), een boekstartcollectie voor ouders die hun kinderen willen voorlezen, een 'Makkelijk lezenpunt' voor kinderen met leesproblemen en een aantrekkelijke voorleesgelegenheid. Dit alles is vormgegeven in een belevingswereld die gericht is op ontdekken en lezen in een speelse omgeving, waarbij collecties, digitale middelen en ontspanning met elkaar verweven zijn. Denk daarbij aan verstop-, zit- en hangplekken.

- *Kunst en cultuurfunctie*

Deze functie krijgt vorm in samenwerking met het theater en andere culturele instellingen. Naast de grote theaterzaal (van het theater) is er in het gebouw een podium voor diverse uitingen van kunst en cultuur (films, lezingen) en een multifunctionele workshopruimte. De bibliotheek verzorgt in samenwerking met partners exposities en een erfgoedcollectie (als onderdeel van informatieve collectie). Er is ook aandacht voor andere vormen van cultuur, zoals de culturele achtergrond van inwoners uit andere landen, zaken als eetcultuur, etc.

- *Ontmoeting en debatfunctie*

De bibliotheek wil de dialoog tussen mensen versterken in een tijd waarin veel polarisatie is. Er worden colleges en debatten georganiseerd i.s.m. en door verschillende partners (waaronder de gemeente, lokale omroep).

- *Backoffice*

De bibliotheek deelt de backoffice met partnerorganisaties.

Satellieten en een bibliobus: de bibliotheek dichtbij

Naast één grote centrale vestiging, heeft de bibliotheek ook een duidelijke plek in de wijk in de vorm van satellieten. Dit zijn vestigingen van ongeveer 500m². In de beide satellieten worden niet alle kernfuncties uitgevoerd, maar worden keuzes gemaakt wat betreft functies en doelgroepen in de wijken. Hierdoor kan er meer ruimte besteed worden aan een functie-invulling waarvoor in de specifieke wijk behoefte is. Beide vestigingen hebben een (beperkte) huiskamerfunctie voor de wijk. In Leidschendam-Noord is een satelliet in de wijk Prinsenhof. Deze vestiging heeft als profiel: sociaal domein en ontwikkeling/educatie jeugd.

De satelliet in Voorburg-Zuid heeft de functie van ontmoeting voor volwassenen en voorzieningen voor de jeugd ter ondersteuning, lezen, leren en digitale ontwikkeling. Wat betreft de aanpak van laaggeletterdheid wordt ook de verbinding met scholen sterker gezocht. De satellieten fungeren als 'etalage' voor de collectie en activiteiten in de centrale vestiging en als afhaal- en inleverpunt voor boeken.

Kernfuncties

	Leidschendam-Noord	Voorburg-Zuid
Huiskamer	Koffiehoek met zitjes, koffieautomaat en beperkte leestafel	Koffiehoek met zitjes, koffieautomaat en beperkte leestafel
Kennis & informatie	Taalhuis/taalcafé, enkele spreekuren partners en paar werk-pc's.	Taalhuis/taalcafé, enkele spreekuren partners en paar werk-pc's.
Ontwikkeling & educatie	Aantal studieplekken voor de jeugd/jongeren	Aantal studieplekken voor de jeugd/jongeren
Lezen & literatuur	Zeer beperkte collectie banden gericht op laaggeletterden en jeugd en een voorleesplek	Zeer beperkte collectie banden gericht op jeugd en laaggeletterden en een voorleesplek
Kunst & cultuur	Zie: centrale vestiging	Beperkt: bv. Lezing
Ontmoeting & debat	Onderdeel huiskamerfunctie	Onderdeel huiskamerfunctie

Afhankelijk van de geografische ligging van de centrale bibliotheek, zijn de volgende satelliet locaties in beeld. In Leidschendam zijn dat de Kruisheuvelkerk, Brede school de Waterlelie, Schakenbosch, (een deel van) Fluitpolderplein 12 en Plinten. Voor Voorburg zijn dat het Diaconessenhuis, een pand op de Julianabaan en Huize Swaensteijn.

Een bibliobus

In plaats van de satellieten kan ook met een bibliobus worden gewerkt. Een aantal openbare bibliotheken maakt gebruik van een bibliobus. Dit wordt verder toegelicht aan de hand van een aantal voorbeelden in de Q&A.

Een mobiele bibliotheek biedt per definitie geen vast ontmoetingspunt of een plek om te 'verblijven'. Satellieten in de wijk kunnen wel voorzien in deze functie en de wens voor een publieke huiskamer. Aanvullend kan er eventueel

nog gewerkt worden met een bibliobus. Wanneer Leidschendam-Voorburg een centrale bibliotheek met satellieten heeft, zijn de bibliotheekvoorzieningen echter al bereikbaar voor alle inwoners. Het voordeel van een extra bibliobus valt dan weg.

Geschatte kosten van een bibliobus:

Voor een mobiele bibliotheek service met een focus op collectie kan de bibliotheek een overeenkomst afsluiten met een derde partij. De kosten bedragen ongeveer €8.000,- per jaar, waarmee de gemeente één halte voor één uur per week krijgen. Inwoners moeten hier bovendien een apart lidmaatschap voor afsluiten.

Om een eigen bibliobus te creëren, met meer mogelijkheden, is een grotere investering nodig (+/- €100.000,-). De bus kan mogelijk verhuurd worden aan andere gemeenten en bibliotheken, bijvoorbeeld voor activiteiten en trainingen rondom digivaardigheden of een alternatieve invulling van de Bibliotheek op School. Als nabije gemeenten hier interesse in hebben, kan verhuur van de bibliobus de investerings- of onderhoudskosten mogelijk deels compenseren. Dit vraagt echter om nadere uitwerking aan de hand van een specifieke opdracht.

Financiële consequenties voor de gemeente

De gemeente moet ook rekening houden met huurderiving van Fluitpolderplein 5, de huidige bibliotheeklocatie. Momenteel wordt dit pand voor een commercieel tarief gehuurd door de bibliotheek. Afhankelijk van wat er met het pand op Fluitpolderplein 5 gaat gebeuren, is er financieel nadeel van per saldo €125.000 (bij verkoop) of €165.000 (bij verhuur) of € 281.000 (bij leegstand). Bij leegstand is er ook sprake van kosten leegstandsbeheer. Partijen, zoals het onderwijs, zijn geïnteresseerd in het pand, waardoor de kans op een scenario met leegstand zeer klein is.

Voordelen en nadelen van dit scenario

Voordelen:

- + Dit scenario geeft veel ruimte voor een optimale invulling van de verschillende functies.
- + Er is kruisbestuiving mogelijk tussen verschillende organisaties.
- + Het is goed voor het imago van Leidschendam-Voorburg om een toonaangevende bibliotheek te hebben.
- + Reuring en rust zijn in de centrale vestiging goed van elkaar te scheiden.

Nadelen

- Op basis van de uitkomsten van de participatie zou dit concept niet de meest voor de hand liggende optie zijn, omdat inwoners duidelijk hebben aangeven liever twee kernbibliotheken te willen dan een centrale bibliotheek.
- Momenteel wordt gezocht naar de ideale locatie voor een centrale bibliotheek. Bovendien komen in dit scenario de businesscases van meerdere organisatie bij elkaar. Die elementen (bestemmingsplan, nieuwbouw, businesscases, etc.) maken dat er nog weinig te zeggen is over de financiële consequenties, hoe lang het zou kunnen duren voordat het gerealiseerd is en wat er tussen nu en dan nog voor ontwikkelingen plaatsvinden in de gemeente. Daardoor is het moeilijk van dit scenario een gefundeerde gedetailleerde financiële onderbouwing te geven. Het is wel duidelijk dat dit geen goedkoop scenario is.
- Het vergt tijd om partners mee te nemen in de ontwikkeling van dit scenario en de conceptvorming m.b.t. de dienstverlening.
- Meer locaties betekent mogelijk meer inzet van personeel en vrijwilligers.
- Dit scenario heeft effect op de maatschappelijke dienstverlening: samenwerking met partners op de centrale locatie is fysiek mogelijk, in de satellieten slechts beperkt.

- Dit scenario heeft effect op de huidige dienstverlening aan het onderwijs en de kinderopvang met het risico dat het bereik onder scholen en kinderopvang afneemt, zoals eerder beschreven.

Scenario 1b - Durf te dromen

Een huis voor iedereen – inspiratie en kruisbestuiving

Kenmerken

Oppervlakte	Centrale bibliotheek van 2000m ² (in een gebouw van 3000m ²), 2 satellieten van elk 500m ²
Waar is het mogelijk	Zijdepark/ Parkeerplaats van The Mall, of nieuwbouw op de Julianabaan & twee satellieten (Naast de vestiging in Stompwijk; zie inleiding)
Financieel	Dit scenario vraagt om een grote initiële investering. Er zijn te veel onzekere variabelen om de benodigde subsidie concreet te benoemen. De onzekerheid heeft te maken met kosten van de nieuwbouw en de beoogde samenwerking en behoeften van andere partners. Voor een vervolg zal een gecombineerde businesscase opgesteld moeten worden.
Tijdslijn van realisatie	Lange termijn (> 5 jaar). Voor de korte termijn wordt een tussenoplossing gerealiseerd.
Samenwerking met partners	Er zijn beperkte mogelijkheden voor inwonende partners.
Gebruikers	Klanten bibliotheek, bezoekers theater, cursisten Trias, cliënten sociaal domein organisaties, ZZP-ers

Beschrijving

Bij deze variant van scenario 1 is de ruimte beschikbaar voor de bibliotheek 2000 m², 1500 m² minder dan in variant 1a en 1000 m² minder dan in de situatie van 2021. Net als in scenario 1a worden er satellieten en/of een bibliobus ingezet.

De mogelijkheden voor samenwerking in de centrale locatie blijven gelijk, maar er is minder ruimte voor de bibliotheek zelf. Ten opzichte van de situatie in 2021 zal de collectie moeten afnemen. Diverse aanbevelingen uit de participatie kunnen dan niet worden doorgevoerd, zoals meer ruimte voor een huiskamer. Er zal met minder ruimte een keuze gemaakt moeten worden voor bijvoorbeeld het bedienen van een specifieke doelgroep (zoals in BlokB in Lansingerland alleen nog een jeugdcollectie heeft)

Financiële consequenties voor de gemeente

- De gemeente moet ook rekening houden met huurderving van Fluitpolderplein 5, de huidige bibliotheeklocatie. Momenteel wordt dit pand voor een commercieel tarief gehuurd door de bibliotheek. Afhankelijk van wat er met het pand op Fluitpolderplein 5 gaat gebeuren, is er financieel nadeel van per saldo €125.000,- (bij verkoop) of €165.000,- (bij verhuur) of € 281.000,- (bij leegstand). Bij leegstand is er ook sprake van kosten leegstandsbeheer. Partijen zoals het onderwijs zijn geïnteresseerd in het pand, waardoor de kans op een scenario met leegstand zeer klein is.

Scenario 2a - Bereikbaar en gemoderniseerd

Een gebiedsgerichte en toekomstbestendige bibliotheek

Kenmerken

Oppervlakte	2 kernbibliotheken van ongeveer 1500 m ² (plus 600 m ² backoffice)
Waar is het mogelijk	Huidige locatie in Voorburg (Julianaplein) en nieuwe locatie Leidschendam (Fluitpolderplein 12)
Financieel	Eenmalige investering voor herinrichting en renovatie gebouw in Leidschendam en Voorburg.
Tijdslijn van realisatie	Korte termijn: Binnen een 1 jaar kan de huur van Fluitpolderplein 5 worden beëindigd en de verhuizing naar Fluitpolderplein 12 worden gerealiseerd.
Samenwerking met partners	Er zijn mogelijkheden voor externe samenwerking en een aantal inwonende partners.
Gebruikers	klanten bibliotheek, cliënten sociaal domein organisaties.

Beschrijving

Inwoners hebben aangegeven een voorkeur te hebben voor bibliotheken in beide kernen in plaats van één centrale bibliotheek. Net als in de huidige situatie, heeft de bibliotheek in dit scenario daarom twee volwaardige vestigingen waarin de vijf kernfuncties voor alle gebruikers worden uitgevoerd. Beide vestigingen hebben het profiel 'Algemeen'.

Dit is een scenario waarbij de uitkomsten van de participatie leidend zijn in het doorvoeren van veranderingen in werkwijze en uitstraling. Ten opzichte van de huidige situatie wordt er meer ruimte gemaakt voor het huiskameraspect, voor de belevingswereld van kinderen (maar geen complete eigen belevingswereld als in scenario 1), voor studiefaciliteiten voor jongeren en wordt er in sommige (zwakke) wijken meer wijkgericht geprogrammeerd en meer wijkgericht samengewerkt op het gebied van sociaal domein en educatie (scholen en kinderopvang). Daarnaast vindt een deel van de educatieve dienstverlening plaats op scholen en bij kinderopvangorganisaties.

De vestigingen zijn de twee huiskamers van de gemeente, één voor iedere kern van de gemeente, maar er is geen aparte belevingswereld (huiskamer) voor de jeugd. Vanwege de omvang van de gebouwen en de wensen van inwoners t.a.v. de bibliotheek (ruime collecties, huiskamer, studieplekken) is er ook beperkte samenwerking met partners in de vestigingen (wel bv. spreekuren, maar geen volledig informatieplein). Aanvullend wordt wel de samenwerking met sociaal domein partners in de wijken versterkt. Met twee locaties is het mogelijk elke locatie een verschillend inhoudelijk accent mee te geven. In Leidschendam ligt het accent op partners in het sociaal domein en educatie, in Voorburg iets meer op cultuur, naast sociaal domein. De backoffice kan worden gedeeld met diverse partners.

De ambitie van de bibliotheek is in dit scenario gericht op:

- Een moderne, eigentijdse bibliotheekvoorziening (in de vestigingen vooral wat betreft inrichting en uitstraling)

- Een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de jeugd
- Een bijdrage leveren aan de ontwikkeling en zelfredzaamheid van inwoners vanuit een ketenbenadering (zowel m.b.t. 'problematiek' als samenwerking)
- Versterken van de huiskamerfunctie voor het deel van de gemeente waarin de vestiging staat
- Een sterke informatiefunctie binnen de gemeente (o.a. lokale informatie over sociaal domein)
- Zelfredzaamheid van inwoners vanuit een ketenbenadering versterken door de samenwerking met de partners te versterken

Locaties

Er zijn twee volwaardige vestigingen van elk ongeveer 1500 m² (plus 600 m² backoffice): één bij de Julianabaan in Voorburg, de ander aan het Fluitpolderplein 12. Deze twee locaties zijn voor grote groepen inwoners eenvoudig bereikbaar, zonder lange(re) reistijden. Voor de samenwerking met partners in de wijk wordt vooral ook gebruikgemaakt van panden van partnerorganisaties.

Verhuizen

In dit scenario is er voor gekozen om in Leidschendam te verhuizen naar Fluitpolderplein 12.

Argumenten verhuizing naar Fluitpolderplein 12	
Participatie	In de participatie hebben inwoners benoemd dat ze de vorige locatie van de bibliotheek als prettiger ervaren. De entree heeft meer de uitstraling van een bibliotheek/huis van de buurt, wat een uitnodigend effect heeft. Ook is de ingang op de begane grond wat de toegankelijkheid ten goede komt.
Ruimtelijke mogelijkheden voor bibliotheek functies	De locatie heeft ongeveer 1500m ² . Uit de participatie is naar voren gekomen dat gewenste aanpassingen zijn: - Realiseren huiskamer - Realiseren (kleine) horecavoorziening - Meer samenwerking (inwonende) partners - Vergroten jeugdbelevens-wereld Gezien de opzet van het gebouw, is het mogelijk goed afgeschermd ruimte voor de verschillende functies te realiseren.
Toegankelijkheid	De locatie is goed toegankelijk.
Locatieonderzoek	De locatie is goed beoordeeld. Van de 10 onderzochte locatie staat deze als 2de in de ranglijst.
Waarneembare verandering	De bibliotheek verhuist naar een andere locatie die dan verbouwd en ingericht is naar de wensen uit de participatie.
Realisatie termijn	± 1,5 jaar: voor zowel planvorming, grootschalige renovatie, inrichting en verhuizing

Leidschendam – de gebiedsgerichte vestiging

In dit scenario wordt er per vestiging aansluiting gezocht bij de omgeving waarin de vestiging zich bevindt. Uit de participatie kwam dat in Leidschendam behoefte is aan werk- en studieplekken, printfaciliteiten en aansluiten bij jongeren. Daarnaast zijn er ook gemeentelijke trajecten zoals het versterkingsprogramma Sterk voor Noord dat de komende jaren een belangrijke stempel gaat drukken op de ontwikkelingen in Leidschendam. De bibliotheek heeft hierbij een belangrijke rol.

De nadruk zal in Leidschendam liggen op de programmering en de collectie krijgt daar ook een rol in. Ook wordt er actief gewerkt aan het uitwerken van nieuwe partnerschappen die ook weer nieuwe (jonge) doelgroepen naar de bibliotheek moeten trekken.

Door de inrichting te veranderen kan er ruimte gecreëerd worden voor de werkplekken en het huiskamer aspect. Hierbij kan gedacht worden aan verrijdbare boekenkasten, meer kasten tegen de muren, meer de hoogte in.

Kernfuncties

De kernfuncties zien er in Leidschendam globaal als volgt uit:

- *Huiskamerfunctie*

Deze huiskamerfunctie is ook in dit scenario comfortabel en nodigt uit tot verblijf en ontmoeting. De uitvoering ervan is kleinschalig, zoals een café met leestafel, die ook te gebruiken is i.c.m. een multifunctionele ruimte. Er is minstens één ruime uitnodigende zitplek voor volwassenen. In de avonden wordt de locatie opengesteld voor wijkbewoners (boekenclubs, wijkraad, etc).

- *Kennis en informatiefunctie*

De bibliotheek is een belangrijk informatiepunt in de gemeente voor sociaal domein en ontwikkeling, maar heeft niet de vorm van een gemeenschappelijk informatieplein met diverse partners. Er vinden wel (inloop)sprekuren plaats waar burgers voor vragen en doorverwijzing terecht kunnen. De bibliotheek verzorgt hier het taalhuis en taalcafé voor laaggeletterde inwoners, een uitgebreide kranten- en tijdschriftenhoek met ruime zitgelegenheid, minimaal 10 werk/studie-pc's en goede printmogelijkheden, een informatieve collectie van 18.000 banden, waarvan 6000 voor jeugd tot 18 jaar. Deze functie wordt gefaciliteerd met een leslokaal (voor cursussen voor ouderen en jongeren) en een enkele spreekkamer.

- *Ontwikkeling en educatiefunctie*

Taalontwikkeling, mediawijsheid, basisvaardigheden en ontdekking zijn de belangrijkste uitgangspunten. Er ligt een focus op de jeugd en de jongeren, naast laaggeletterden (zie voor laatste groep ook de Kennis en informatiefunctie). De educatiefunctie omvat een aantal studieplekken (10) met voorzieningen waar jeugd/jongeren terecht kunnen voor bijvoorbeeld huiswerkbegeleiding of workshops. Er is ook een E-lab waar de jeugd kennis kan maken en kan experimenteren met nieuwe digitale ontwikkelingen. De educatieve dienstverlening aan scholen en kinderopvang vindt deels plaats in de beide vestigingen en deels op locatie. Er worden lessen uitgevoerd op de locaties van basisscholen en in de kinderopvang, maar veel kinderen komen ook met hun klas op bezoek in een van de vestigingen, om kennis te maken met de bibliotheek, boeken te lenen met de groep, of les te volgen uit het educatieve aanbod.

- *Lezen en literatuurfunctie*

De bibliotheek wil het lezen en het leesplezier versterken bij lezers, vooral bij de jeugd. Voor volwassenen is er een collectie fictie volwassenen van < 22.000 banden. Voor de jeugd tot 18 jaar is er een collectie fictie jeugd van 22.000 banden (incl. Young Adult collectie), een boekstartcollectie voor ouders die hun kinderen willen voorlezen, een 'Makkelijk lezenpunt' voor kinderen met leesproblemen en een aantrekkelijke voorleesgelegenheid. Om bij de belevingswereld van kinderen aan te sluiten worden bij de vormgeving van de leesomgeving speelse elementen ingebouwd (bv. beperkte ontdek- en verstoppelplekken). Er wordt meer in de wijk georganiseerd rondom maatschappelijke doelen met inzet van de collectie. Voorbeeld: een wisselende jeugdcollectie in het Integraal Kind en Educatie Centrum in de Waterlelie. De Bibliotheek voert daarmee het Boekstart programma uit, dat het belang van voorlezen en het interesseren van ouders voor de collectie beoogt.

- *Kunst en cultuurfunctie*

Er kunnen beperkte lezingen plaatsvinden, waarbij ook aandacht is voor andere vormen van cultuur, zoals de culturele achtergrond van inwoners uit andere landen, zaken als eetcultuur, etc.

Met samenwerkingen wordt er gestreefd naar kruisbestuiving, met als doel nieuwe doelgroepen aan te trekken en te binden en zo ook de maatschappelijke rol te vergroten. De collectie wordt ingezet om innovatieve projecten op te starten om nieuwe doelgroepen te bereiken. Zo kunnen jongeren bijvoorbeeld bereikt worden door samen te werken met de lokale omroep rondom het thema media. Een ander idee is om de combinatie te zoeken in de combinatie van zgn. 'Highbrow' en 'lowbrow' cultuur.

Voorbeeld: Stichting Aight heeft een rapproject voor een door jongeren, zij kunnen de ruimte in de bibliotheek in de avonden gebruiken om hun raps op te nemen. Eigen creaties van jongeren kunnen worden ondersteund met bestaande literatuur; bijvoorbeeld een dichter zou ter inspiratie kunnen voorlezen uit eigen werk.

- *Ontmoeting en debatfunctie*

De bibliotheek wil de dialoog tussen mensen versterken in een tijd waarin veel polarisatie is. Er kunnen debatten plaatsvinden i.s.m. en door verschillende partners waarbij gebruikgemaakt wordt van voorzieningen van andere functies; bijvoorbeeld in de huiskamer of het leslokaal of van ruimtes bij partners.

Er zou een media ruimte voor jongeren in de bibliotheek gemaakt kunnen worden, waar zij les krijgen over het maken van video's etc. Debatten en gesprekken over de volgende stappen voor Sterk voor Noord zouden ook goed in de bibliotheek genomen kunnen worden.

Voorburg

Voor de locatie in Voorburg wordt ingezet op een combinatie met het theater. Hierdoor kan het huiskamer aspect vorm krijgen.

- *Kunst en cultuurfunctie*

Voor (film)voorstellingen of grote lezingen (100 bezoekers) is in deze vestiging ruimte. Deze functie krijgt vorm in samenwerking met het theater en andere culturele instellingen op (hun) locatie

- *Backoffice*

De voornaamste backoffice van de bibliotheek zit op één locatie. Deze backoffice kan ook worden gedeeld met partners. Op de andere locatie zijn basale voorzieningen voor het personeel (o.a. beperkte werkruimte).

Financiële consequenties voor de gemeente

- In dit scenario is wel sprake van dervingskosten, maar die vallen weg tegen de subsidie voor de bibliotheek die omlaag kan omdat de huur lager is. Kapitaallasten komen wel voor rekening van de gemeente.
- Het gebouw in Voorburg heeft achterstallig onderhoud, indien de bibliotheek nog een aantal jaar blijft, zal hiermee rekening moeten worden gehouden door middel van een incidentele investering in het achterstallig onderhoud.

Voordelen en nadelen van dit scenario

Voordelen:

- + Inwoners hebben aangegeven een voorkeur te hebben voor twee kernbibliotheken in plaats van één centrale bibliotheek
- + Qua bereikbaarheid komt dit scenario overeen met de wensen van inwoners
- + Ook voor scholen en kinderdagverblijven is er sprake van een onveranderde bereikbaarheid en optimale mogelijkheden voor dienstverlening.

- + Door de verhuizing in Leidschendam van Fluitpolderplein 5 naar Fluitpolderplein 12 verbetert de toegankelijkheid van het gebouw
- + Door de renovatie krijgt de bibliotheek op beide locaties een frisse uitstraling en kunnen de hoofdpunten uit de participatie worden doorgevoerd

Nadelen

- Doordat niet zeker is hoe lang de locatie in Voorburg open kan blijven in verband met de lopende ontwikkelingen aan de Julianabaan is het moeilijk inschatten welk investeringen nog gedaan moeten worden

Scenario 2b – Bereikbaar en gemoderniseerd Plus

Een gebiedsgerichte en toekomstbestendige bibliotheek met meer mogelijkheden

Beschrijving

Dit scenario sluit eveneens aan bij de uitkomsten van de participatie (voorkeur voor twee bibliotheken), maar door één groter pand bestaan er meer mogelijkheden om een aantal wensen van inwoners beter te realiseren.

Er is in dit scenario, en zeker in het grotere pand, ook meer (fysieke) samenwerking met partners mogelijk. Hier is sprake van intensieve samenwerking van diverse partners. Hier kunnen inwoners – jong en oud – terecht voor fysieke dienstverlening van partners uit de werkvelden van sociaal domein, educatie en cultuur. Er is voldoende ruimte voor het huiskameraspect (inclusief een café-achtige voorziening), de collecties, voor de belevingswereld van kinderen (een eigen belevingswereld als in scenario 1) en studiefaciliteiten voor jongeren.

Een gezamenlijke backoffice met een paar partners behoort in dit pand tot de mogelijkheden evenals werkruimte voor zzp-ers uit de creatieve sector. Er wordt in sommige (zwakke) wijken meer wijkgericht geprogrammeerd en meer wijkgericht samengewerkt op het gebied van sociaal domein en educatie (scholen en kinderopvang). De keuze voor een grotere kernbibliotheek in Voorburg komt overeen met een groter ledental dat de bibliotheek heeft in Voorburg en het veel intensievere gebruik. In de ander vestiging (1500 m2) zijn de voorzieningen overeenkomstig een vestiging uit scenario 2a.

De ambitie van de bibliotheek is in dit scenario gericht op:

- Een moderne, eigentijdse bibliotheekvoorziening, die optimaal aansluit bij de wensen en belevingswereld van klanten jong en oud (geoptimaliseerd in Voorburg)
- Versterken van de huiskamerfunctie voor het deel van de gemeente waarin de vestiging staat
- Een bijdrage leveren aan de ontwikkeling en zelfredzaamheid van inwoners vanuit een ketenbenadering (zowel m.b.t. 'problematiek' als samenwerking)
- Een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de jeugd
- Een sterke informatiefunctie binnen de gemeente (o.a. lokale informatie over sociaal domein en cultuur toegankelijk maken)
- In de grotere vestiging: betere synergie uit de samenwerking en de gezamenlijke huisvesting - zowel voor de klant (één loket, snelle doorverwijzing) als de organisaties (niet alles zelf doen, gebruik van elkaars voorzieningen, ruimtevoordeel)
- Gezamenlijke en samenhangende innovatie (organisaties, creatieve zzp-ers)
- Ondernemerschap (horeca, ruimteverhuur, bv. aan zzp-ers, m.n. in de grotere vestiging)

Kenmerken

Oppervlakte	1 kernbibliotheken van 3500m ² & 1 kernbibliotheek van 1500m ² (inclusief backoffice)
Waar is het mogelijk	Toekomstige locatie in Voorburg (Julianabaan) en Leidschendam (Fluitpolderplein 12)
Financieel	Eenmalige investering voor herinrichting en renovatie gebouw in Leidschendam. Kosten voor nieuwbouw in Voorburg.
Tijdslijn van realisatie	Renovatie en verhuizing Fluitpolderplein 12 > 2 jaar Herinrichting Voorburg >1 jaar Herontwikkeling Voorburg > 5jaar
Samenwerking met partners	Er is veel mogelijk m.b.t. inwonende partners en MKB.
Gebruikers	Klanten bibliotheek, bezoekers theater, cursisten Trias, cliënten sociaal domein organisaties, ZZP-ers

Locaties

Dit scenario lijkt ook op de huidige situatie met twee volwaardige vestigingen en activiteiten in de wijken, maar hier is een van de twee vestigingen een slag groter (3500m²) dan de huidige panden (elk ongeveer 1500 m²). Dat grotere pand zal een nieuwbouwpand zijn in Voorburg, dat ontwikkeld wordt binnen het vernieuwingsproces van de Julianabaan. Deze grotere, modern vormgegeven bibliotheek zal ook de aantrekkingskracht van de Julianabaan vergroten. Het grotere pand dient ook als experimenteerplek voor nieuwe vormen van dienstverlening, die ook ingezet kunnen worden in de andere vestiging. Daarnaast vindt een deel van de educatieve dienstverlening plaats op scholen en bij kinderopvangorganisaties.

Kernfuncties grotere vestiging (3500m²):

De bibliotheekfuncties in de grotere vestiging ziet er globaal als volgt uit.

- *Huiskamerfunctie*

De huiskamerfunctie is comfortabel en nodigt uit tot verblijf en ontmoeting en is fysiek verweven met de andere functies. Er zijn uitnodigende zitgelegenheden, een café-achtige voorziening (met leestafel en tijdschriftencollectie).

- *Kennis- en informatiefunctie*

Er is een centraal fysiek informatieplein waar diverse partners dienstverlening aanbieden, zoals (inloop)sprekuren waar burgers voor vragen en doorverwijzing terecht kunnen. De bibliotheek verzorgt hier het taalhuis en taalcafé voor laaggeletterde inwoners, een uitgebreide kranten- en tijdschriftenhoek met ruime zitgelegenheid, minimaal 20 werkpc's en goede printmogelijkheden, een informatieve collectie van ongeveer 18.000 banden, waarvan 6000 voor jeugd tot 18 jaar. Deze functie wordt gefaciliteerd met spreekkamers en leslokalen.

- *Ontwikkeling en educatiefunctie*

Taalontwikkeling, mediawijsheid, basisvaardigheden en ontdekking zijn hier de belangrijkste uitgangspunten. Zeker voor de jeugd en de jongeren. De educatiefunctie omvat een ruim aantal studieplekken (minimaal 30) met voorzieningen waarbij bezoekers hun eigen device kunnen meenemen. Onderdeel van deze voorziening is een ruime stilleruimte met minstens 12 studieplekken en daarnaast zijn er meerdere studiecabines. Voor de jeugd is er een extra leslokaal om huiswerk te maken evt. met huiswerkbegeleiding. Er is ook een E-lab waar ze kennis kunnen maken en kunnen experimenteren met nieuwe digitale ontwikkelingen. Dit E-Lab maakt onderdeel uit van de belevingswereld voor de jeugd (zie ook hieronder).

De educatieve dienstverlening aan scholen en kinderopvang vindt deels plaats in de beide vestigingen en deels op locatie. Er worden lessen uitgevoerd op de locaties van basisscholen en in de kinderopvang, maar veel kinderen komen ook met hun klas op bezoek in een van de vestigingen, om kennis te maken met de bibliotheek, boeken te lenen met de groep of les te volgen uit het educatieve aanbod.

- *Lezen en literatuurfunctie*

De bibliotheek wil het lezen en het leesplezier versterken, vooral bij de jeugd. Voor volwassenen is er een uitgebreide collectie fictie volwassenen van minimaal 22.000 banden. Voor de jeugd tot 18 jaar is er een collectie fictie jeugd van 22.000 banden (incl. Young Adult collectie), een boekstartcollectie voor ouders die hun kinderen willen voorlezen, een 'Makkelijk lezenpunt' voor kinderen met leesproblemen en een aantrekkelijke voorleesgelegenheid. Dit alles is vormgegeven in een belevingswereld die gericht is op ontdekken en lezen in een speelse omgeving. Denk daarbij aan verstop-, zit- en hangplekken.

- *Kunst en cultuurfunctie*

Er is in het gebouw een podium voor diverse uitingen van kunst en cultuur (films, lezingen) en een multifunctionele workshopruimte. De bibliotheek verzorgt in samenwerking met partners exposities en een erfgoedcollectie (als onderdeel van informatieve collectie). Er is ook aandacht voor andere vormen van cultuur, zoals de culturele achtergrond van inwoners uit andere landen, zaken als eetcultuur, etc.

- *Ontmoeting en debatfunctie*

De bibliotheek wil de dialoog tussen mensen versterken in een tijd waarin veel polarisatie is. Er worden colleges en debatten georganiseerd i.s.m. en door verschillende partners (waaronder de gemeente, lokale omroep).

- *Backoffice*

De bibliotheek deelt de backoffice in de grotere vestiging met partnerorganisaties.

Kernfuncties kleinere vestiging (1500m2):

De uitvoering van de kernfuncties in de andere vestiging komen overeen met de invulling van een kernbibliotheek in scenario 2a. Daar is een zeer beperkte backofficevoorziening voor bibliotheekpersoneel aanwezig.

Financiële consequenties voor de gemeente

- Afhankelijk van de ontwikkelingen op de Julianabaan

Voordelen en nadelen van dit scenario

Voordelen:

- + Dit is een scenario waarbij de uitkomsten van de participatie in belangrijke mate vertaald kunnen worden, zowel de wensen wat betreft dienstverlening en uitstraling als bereikbaarheid en aanwezigheid.
- + Dit scenario heeft een positief effect op de dienstverlening aan scholen en kinderopvang (goed bereikbaar en kwalitatief betere voorzieningen in de grotere vestiging).
- + Reuring en rust zijn in de grote vestiging goed te scheiden, in de andere vestiging minder goed. Er zijn ideeën voor de herinrichting van winkelcentrum Julianabaan, maar deze zijn nog niet allemaal uitgewerkt. De ontwikkeling van een bibliotheekvestiging kan daarin worden meegenomen.

Nadelen

- In dit scenario komen in de grotere vestiging mogelijk de businesscases van meerdere organisaties bij elkaar (backoffice, aanwezigheid in het frontoffice) en is er sprake van nieuwbouw. Om deze redenen is het niet mogelijk van dit scenario een gefundeerde financiële onderbouwing te geven.
- Hoewel dit scenario betrekking heeft op de huidige omgeving, zal er wel nieuwbouw moeten plaatsvinden/zal er gerenoveerd moeten worden en verhuisd (Voorburg, Leidschendam).

Scenario 3 - Sober en beknopt

Een bibliotheek in tijden van schaarste

Beschrijving

In dit scenario wordt de ingeboekte bezuiniging van €100.000,- gerealiseerd en wordt er niet geïnvesteerd. De structurele bezuiniging is mogelijk door te snijden in de dienstverlening of een pand af te stoten. Snijden in de dienstverlening vindt het college onacceptabel. Er blijft één bibliotheekpand over, dat heringericht zal moeten worden.

Een enkel pand is nadelig, omdat de reisbereidheid van de inwoners beperkt is tot 15 minuten fietsen. Dat heeft naar alle waarschijnlijkheid tot gevolg, dat de meeste leden uit de andere kern gaan afhaken. Daarmee vervalt een behoorlijk deel van de eigen inkomsten, waardoor de mogelijkheden van de bibliotheek verder worden ingeperkt. Een satelliet toevoegen in de andere kern zal vanwege de beperkte omvang van de satelliet geen echte oplossing bieden.

De bibliotheekvestiging heeft als profiel 'Algemeen', omdat alle kernfuncties hier worden uitgevoerd. In principe lijkt de uitvoering hier op een vestiging uit scenario 2a. Het geringe aantal vierkante meters in dit scenario brengt echter beperkingen met zich mee. Op alle functies moet worden ingeleverd. Er is niet veel ruimte voor het huiskameraspect of voor een aparte ruimte voor kinderen of jongeren. Er is geen horeca mogelijk. Wel kan het een stimulans zijn om innovatiever te zijn in het aangaan van partnerschappen. De klankbordgroep heeft duidelijk aangegeven dat zij de participatie-uitkomsten niet herkent in dit scenario.

De nadruk in de vestiging zal liggen op de collectie en op de huiskamerfunctie. Er ontstaat druk op de dienstverlening en de collectie als alle leden van dit pand gebruik gaan maken, omdat de ruimte in dit scenario ongeveer de helft zo groot is als in de huidige situatie. De uitkomsten uit het participatieonderzoek worden in beperkte vorm meegenomen. Voor de jeugd is er weinig ruimte voor speelse elementen. Uitvoering van de functies Kunst & Cultuur, Kennis & Informatie en een deel van Ontwikkeling & Educatie vindt plaats in de wijken, op scholen en bij kinderdagverblijven.

Ook dit scenario heeft effect op de huidige dienstverlening aan scholen en kinderdagverblijven. Deze komen nu veelvuldig met groepen naar de bibliotheek om boeken op te halen, een digitale cursus te volgen of om voor te lezen. De afstand tot de enige vestiging zal voor de scholen en kinderdagverblijven in de andere kern te groot worden en zij zullen daardoor minder tot niet in staat zijn om te komen. Dienstverlening aan deze instellingen zal daarom in dit scenario meer op hun locaties gaan plaatsvinden, c.q. er komen meer producten die deze instellingen op locatie ondersteunen.

De ambitie van de bibliotheek is in dit scenario gericht op:

- Een betrouwbare bibliotheekvoorziening
- Een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de jeugd
- Een bijdrage leveren aan de ontwikkeling en zelfredzaamheid van inwoners vanuit een ketenbenadering (zowel m.b.t. 'problematiek' als samenwerking)
- Versterken van de huiskamerfunctie voor het deel van de gemeente waarin de vestiging
- Een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de jeugd

- Zelfredzaamheid van inwoners vanuit een ketenbenadering versterken door vooral de samenwerking met de partners in de wijken te versterken

Kenmerken

Oppervlakte	1 kernbibliotheek van 1500 m ² (inclusief backoffice)
Waar is het mogelijk	Voorburg (Julianaplein/ Julianabaan), Of Fluitpolderplein 12 in Leidschendam
Financieel	Structurele subsidie is verlaagd met € 100,000, om leden te behouden is een satelliet nodig (kosten nog variabel)
Tijdslijn van realisatie	Huur beëindiging en verhuizing te realiseren in 1 jaar
Samenwerking met partners	Er is geen ruimte voor inwonende partners. De samenwerking moet extern plaatsvinden.
Gebruikers	klanten bibliotheek (algemeen)

Locaties

Een volwaardige bibliotheek met een budget van €1.500.000,- is alleen mogelijk door een pand af te stoten. Voor de vestiging in Leidschendam betaalt de bibliotheek momenteel een commercieel huurtarief. In Voorburg worden enkel onderhoudskosten betaald.

Echter, gezien de dervingskosten die meegewogen moeten worden bij een dergelijke sluiting, is er per saldo nauwelijks financieel verschil tussen de locaties. Wanneer de dervingskosten voor Fluitpolderplein 5 doorberekend worden naar de bibliotheek, geldt dat in beide opties de bibliotheek serieus moet bezuinigen in haar dienstverlening en personeel.

Kernfuncties

De kernfuncties zien er in de vestiging globaal als volgt uit:

- *Huiskamerfunctie*

Deze huiskamerfunctie nodigt ook in dit scenario uit tot verblijf en ontmoeting. De uitvoering ervan is wat kleinschaliger, zoals een koffiebar met leestafel i.p.v. een café, die ook te gebruiken is i.c.m. een multifunctionele ruimte. Er is minstens één ruime uitnodigende zitplek voor volwassenen.

- *Kennis en informatiefunctie*

De bibliotheek is een belangrijk informatiepunt in de gemeente voor sociaal domein en ontwikkeling, maar heeft niet de vorm van een gemeenschappelijk informatieplein met diverse partners. Er vinden wel (inloop)spreekuren plaats waar inwoners voor vragen en doorverwijzing terecht kunnen. De bibliotheek verzorgt hier het taalhuis en taalcafé voor laaggeletterde inwoners, een uitgebreide kranten- en tijdschriftenhoek met ruime zitgelegenheid, minimaal 10 werk/studie-pc's en goede printmogelijkheden, een informatieve collectie voor volwassenen en jeugd zal met ongeveer de helft moeten inkrimpen. Deze functie wordt gefaciliteerd met een leslokaal (voor cursussen voor ouderen en jongeren) en een enkele spreekkamer.

- *Ontwikkeling en educatiefunctie*

Taalontwikkeling, mediawijsheid, basisvaardigheden en ontdekking zijn de belangrijkste uitgangspunten. Er ligt een focus op de jeugd en de jongeren. De educatiefunctie omvat een aantal studieplekken (10) met voorzieningen waar jeugd/jongeren terecht kunnen. De educatieve dienstverlening aan scholen en kinderopvang vindt deels plaats in de beide vestigingen en deels op locatie. Er worden lessen uitgevoerd op de locaties van basisscholen en in de kinderopvang, maar veel kinderen komen ook met hun klas op bezoek in één van de vestigingen, om kennis te maken met de bibliotheek, boeken te lenen met de groep, of les te volgen uit het educatieve aanbod.

- *Lezen en literatuurfunctie*

De bibliotheek wil het lezen en het leesplezier versterken bij lezers, vooral bij de jeugd. Voor volwassenen is er een collectie fictie volwassenen die 50% kleiner is dan in de huidige situatie. Voor de jeugd tot 18 jaar is er een collectie fictie jeugd (incl. Young Adult collectie), een boekstartcollectie voor ouders die hun kinderen willen voorlezen, een 'Makkelijk lezenpunt' voor kinderen met leesproblemen, een voorleesgelegenheid. Om bij de belevingswereld van kinderen aan te sluiten worden bij de vormgeving van de leesomgeving speelse elementen ingebouwd (bv. ontdek- en verstoppelken).

- *Kunst en cultuurfunctie*

Deze functie krijgt vorm in samenwerking met het theater en andere culturele instellingen op (hun) locatie. Wel kunnen er op de bibliotheeklocatie beperkt lezingen plaatsvinden, waarbij ook aandacht is voor andere vormen van cultuur, zoals de culturele achtergrond van inwoners uit andere landen, zaken als eetcultuur, etc.

- *Ontmoeting en debatfunctie*

De bibliotheek wil de dialoog tussen mensen versterken in een tijd waarin veel polarisatie is. Er kunnen in beperkte mate debatten plaatsvinden i.s.m. en door verschillende partners, waarbij gebruik gemaakt wordt van voorzieningen van andere functies; bv in de huiskamer of het leslokaal. Of van ruimtes bij partners.

- *Backoffice*

Er is een backoffice voor het (kantoor)personeel van de bibliotheek.

Wanneer de vestiging in Voorburg open blijft, betekent dit:

- €235.000,- bezuiniging dienstverlening en personeel benodigd.
- Een risico voor leegloop leden uit Leidschendam (nu 1/3 van het totale ledenbestand)

Wanneer de vestiging in Leidschendam open blijft, betekent dit:

- €330.000,- bezuiniging dienstverlening en personeel benodigd.
- Een extra risico voor leegloop leden uit Voorburg (nu 2/3 van het huidige ledenbestand)
- Significant minder ruimte in de bibliotheek vanwege benodigd backoffice.

Ondanks dat het sluiten van Leidschendam financieel (iets) voordeliger is, kan deze optie op zeer weinig draagvlak rekenen. Zeker gezien de maatschappelijke behoefte in Leidschendam en het versterkingsprogramma Leidschendam-Noord. Voorburg bedient nu 2/3 van de leden in Leidschendam-Voorburg. Dat zou een reden zijn om die locatie toch open te houden.

Financiële consequenties voor de gemeente

- Derving opbrengst contributie door het sluiten van een vestiging: stelpost €100.000,-
- Als er nog verhuisd wordt van Fluitpolderplein 5 naar Fluitpolderplein 12 kan de subsidie voor de bibliotheek omlaag met €160.000. Dit heeft geen consequenties voor de financiën van de gemeente vanwege de huurderwing.
- Het gebouw in Voorburg heeft achterstallig onderhoud, indien de bibliotheek nog een aantal jaar blijft, zal hiermee rekening moeten worden gehouden door middel van een incidentele investering in het achterstallig onderhoud.

Voordelen en nadelen van dit scenario

Voordeel:

- + De voorgenomen bezuiniging is gerealiseerd
- + De bibliotheek wordt uitgedaagd om innovatiever te werk te gaan
- + Na verbouwing zal er één modern pand ontstaan

Nadelen:

- De uitkomsten van het participatieonderzoek kunnen niet of nauwelijks worden meegenomen.
- In alle varianten van dit scenario brengt het geringe aantal vierkante meters in dit concept beperkingen met zich mee. Door passen en meten moet op alle functies worden ingeleverd. Ook is het mogelijk dat de leden uit Leidschendam het lidmaatschap beëindigen omdat de hoofdvestiging in Voorburg is of vice versa.
- De kans is groot dat veel betalende en jeugdleden in Leidschendam gaan opzeggen, waardoor het bereik onder de inwoners afneemt en de financiële speelruimte van de bibliotheek verder ingeperkt wordt.
- De collectie krimpt in dit scenario met ongeveer de helft.
- Als alle bestaande leden gebruik blijven maken van dit ene pand ontstaat grote druk op de dienstverlening en op de collectie.
- In dit scenario is de scheiding tussen reuring en rust in de vestiging nauwelijks aan te brengen.
- Dit scenario heeft effect op de maatschappelijke dienstverlening. Bestrijding van laaggeletterdheid zal in Leidschendam in de wijken plaatsvinden in samenwerking met partners op hun locaties.
- Dit scenario heeft effect op de huidige dienstverlening aan het onderwijs en de kinderopvang met het risico dat het bereik onder scholen en kinderopvang afneemt:
 - Scholen en kinderopvang in Leidschendam of Voorburg zijn niet meer in staat om de bibliotheek te bezoeken in verband met de afstand naar de andere locatie. De dienstverlening zal in dat geval verschuiven naar de schoollocaties, maar het is de vraag of scholen en kinderopvang daarop zitten te wachten. Als er meer op locatie lesgegeven zal worden heeft het ook gevolg voor personele inzet en kosten (meer reistijd).
 - De extra pay-off dat kinderen in de bibliotheek komen, zien en voelen hoe het eruit ziet en wat er allemaal te doen is, verdwijnt als lessen op locatie gegeven worden.
 - Buitenschoolse activiteiten (Brede School) alleen mogelijk op de centrale locatie of op externe locatie.